

22 660

Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement

Nr. 37

VERSLAG

Vastgesteld 18 maart 2008

Op 10 februari 2009 vond in Praag de halfjaarlijkse conferentie plaats van voorzitters van de commissies voor Europese aangelegenheden van de nationale parlementen van de Europese Unie en van een vertegenwoordiger van het Europees Parlement. Vertegenwoordigers van de nationale parlementen van de kandidaat-lidstaten namen als waarnemer deel aan de bijeenkomst.

De Nederlandse delegatie bestond uit de leden Van der Linden, voorzitter van de commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties van de Eerste Kamer, en Waalkens, voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer.

De vergadering werd beurtelings voorgezeten door de heer Petr Krill, vice-voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de *Poslanecká Sněmovna*, en de heer Luděk Seřizig, voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de *Senát*.

De delegatie brengt als volgt verslag uit van de vergadering.

1. Opening

De Voorzitter van de *Senát* van de Tsjechische Republiek, de heer Přemysl Sobotka opende de vergadering. Met verwijzing naar het motto van het Tsjechische Voorzitterschap – «Europa zonder grenzen» – meldde hij dat er, in aanvulling op de dagelijkse lopende zaken, een aantal algemene vragen zouden kunnen worden behandeld, zoals:

- wat kan beter door de lidstaten worden opgelost dan door de EU,
- waaruit bestaat bescherming van gemeenschappelijke belangen,
- welke maatregelen leiden tot protectionisme.

De heer Petr Krill presenteerde de agenda van de COSAC-voorzittersvergadering. Hij meldde dat er discussie is geweest over de vraag of de financiële crisis apart zou moeten worden geagendeerd. Deze vraag werd negatief beantwoord, omdat de beschikbare tijd beperkt is en het voorzitterschap de bespreking van noch de presentatie van de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap, noch het Oostelijk partnerschap wilde

uitstellen. De economische crisis kan wel worden besproken bij het agendapunt «De prioriteiten van het Tsjechische Voorzitterschap van de EU».

De ontwerpagenda wordt vastgesteld.

2. COSAC Procedurele zaken

Bij dit onderdeel van de agenda stonden vier punten geagendeerd:

- De ontwerpagenda voor de XLI COSAC-vergadering,
- De opzet (inhoudsopgave) van het 11e Biannual Report,
- Selectie van wetgevende voorstellen voor de subsidiariteitstoets in COSAC-verband in 2009,
- Co-financiering van het permanent lid van het COSAC-secretariaat.

Met betrekking tot de *ontwerpagenda van XLI COSAC* meldde de heer Luděk Sefzig dat COSAC twee hoofdonderwerpen zal bespreken. Het eerste onderwerp betreft de rol van de EU bij de bescherming van mensenrechten en democratie in de wereld; dit onderwerp zal worden gepresenteerd door Minister-president Mirek Topolánek. Bij dit onderwerp zal, op voorstel van de Deense delegatie, ook mensenhandel worden betrokken. Het tweede onderwerp betreft de Oostelijke dimensie van het Europese nabuurschapsbeleid, waarvoor ook de nationale parlementen van de landen waarop het Oostelijk Partnerschap zich richt worden uitgenodigd.

De heer Van der Linden verzocht het Benelux-voorstel betreffende de parlementaire controle op de EU-begroting, met inbegrip van lidstaat-verklaringen en/of goedkeurende verklaringen van de nationale rekenkamers, te agenderen. Dit verzoek werd afgewezen, met verwijzing naar de aanbeveling van de laatste COSAC in Parijs dat dit onderwerp zal worden besproken na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon.

De *opzet (inhoudsopgave) van het 11e Biannual Report*, waarin een hoofdstuk is gewijd aan de vertegenwoordigers van de nationale parlementen bij de EU, werd vastgesteld.

Met betrekking tot de *selectie van wetgevende voorstellen voor de subsidiariteitstoets* in Cosac-verband in 2009 werd het voorstel voor een kaderbesluit inzake procedurele rechten in strafzaken aangewezen. Verder zal de al vorig jaar aangewezen ontwerp-richtlijn inzake het toepasselijk recht, jurisdictie, erkenning van rechterlijke besluiten en administratieve maatregelen op het terrein van erfenissen en testamenten in COSAC-verband worden getoetst.

Met betrekking tot de *co-financiering van het permanent lid van het Cosac-secretariaat* werd gemeld dat de verplichting van sommige nationale parlementen in 2009 eindigt en dat het daarom nodig is om de voortzetting of herziening van het co-financieringssysteem te bespreken.

3. Subsidiariteitstoets – mogelijkheden en beperkingen van juridische controle in de EU (met het oog op artikel 8 van Protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon)

Dit onderwerp werd ingeleid door de heer Pavel Holländer, vice-president van het Tsjechische Constitutionele Hof. Hij meldde dat er twee zaken zijn die de juridische controle op (naleving van) het subsidiariteitsbeginsel beperken. Ten eerste is er geen consensus tussen nationale parlementen over de definitie van het subsidiariteitsbeginsel en ten tweede is er geen opsomming van gedeelde en exclusieve bevoegdheden in de Verdragen. Het Verdrag van Lissabon zal een oplossing bieden voor het tweede punt.

Een ander element dat in overweging moet worden genomen bij de juridische controle op de subsidiariteitstoets is de unieke juridische omgeving waarin drie rechtssystemen naast elkaar bestaan: het nationale systeem, het EU-systeem en het internationaal systeem. Om conflicten tussen de drie systemen te voorkomen stelde de heer Holländer twee oplossingen voor. Ten eerste moet er een hiërarchie van normen worden vastgesteld waarin het EU-recht voorrang heeft en er moet een vorm van coördinatie worden ingericht dat zich richt op de implementatie van gemeenschappelijke waarden.

De heer Holländer ging vervolgens in op de versterkte rol van het Hof van Justitie onder het Verdrag van Lissabon, met name de nieuwe bevoegdheid om uitspraak te doen inzake een beroep wegens schending door een wetgevingshandeling van het subsidiariteitsbeginsel (artikel 8 Protocol 2 bij het Verdrag van Lissabon). Nog niet bekend is op welke het Hof deze bevoegdheid zal gaan invullen. De heer Holländer verwacht dat het Hof zich terughoudend zal opstellen om niet van activisme te worden beticht. Tenslotte sprak de heer Holländer zijn twijfels uit over de praktische uitvoerbaarheid van de toepassing van de gele en oranje kaart (subsidiariteitstoets); het is volgens hem ondoenlijk voor de nationale parlementen om alle nieuwe EU-voorstellen te controleren.

Tijdens het hierop volgende debat onderstreepte een meerderheid van de delegaties het belang van democratische en juridische controle van het subsidiariteitsbeginsel. Sommige delegaties pleitten daarnaast voor een gemeenschappelijke definitie van subsidiariteit. Ook werd voorgesteld dat het COSAC-secretariaat een evaluatierapport opstelt van de tot nu toe in COSAC-verband uitgevoerde subsidiariteitstoetsen. Tevens werd voorgesteld om ook positieve gemotiveerde adviezen van nationale parlementen (d.w.z. adviezen waarin wordt vastgesteld dat er geen strijd is met het subsidiariteitsbeginsel) te publiceren en aan de Europese Commissie kenbaar te maken.

De heer Waalkens meldde dat de ruimte voor een juridische toets van het Hof van Justitie aan het subsidiariteitsbeginsel beperkt is. De beoordeling van de vraag of een wetgevingsvoorstel voldoet aan die beginselen vereist een afweging die in hoge mate politiek van aard is. Het gaat om een beoordeling van de vraag naar een eerlijke verdeling van bevoegdheden.

Ook meldde de heer Waalkens dat het Nederlandse parlement bij de ratificatie van het Verdrag van Lissabon een grotere betrokkenheid bij Europese wetgeving heeft bedongen door invoering van het behandelingsvoorbehoud.

4. Prioriteiten van het Tsjechische Voorzitterschap van de Europese Unie

Dit onderwerp werd ingeleid door Vice-premier voor Europese Zaken Alexandr Vondra. Als algemene inleiding meldde de heer Vondra dat de EU een open karakter heeft en dat dat karakter behouden moet blijven, vooral onder de huidige economische en financiële crisis. Hij riep de lidstaten op geen protectionistische maatregelen te treffen. Een goed functionerende interne markt kan een wezenlijke bijdrage leveren aan de oplossing van de crisis.

Vervolgens ging de heer Vondra in op de drie E's uit het werkprogramma van het Tsjechische voorzitterschap: economie, energie en Europa in de wereld.

Met betrekking tot *economie* is het hoofddoel om de economische en financiële markten gezond te maken in EU-verband. Dit vereist structurele en financiële hervormingen. De heer Vondra meldde dat de Lissabonstrategie en het Groei- en Stabiliteitspact zal leiden tot duurzame groei. Ook moeten obstakels voor een goed functionerende interne markt uit de

weg worden geruimd Het Midden- en kleinbedrijf moet worden gestimuleerd, vooral door administratieve beperkingen te verminderen. Tenslotte riep de heer Vondra op tot het nemen van innovatieve maatregelen om het menselijk kapitaal te stimuleren.

Met betrekking tot *energie* meldde de heer Vondra dat oplossingen moeten worden gevonden om de kwetsbaarheid van de EU op te heffen, waarbij ook Rusland wordt betrokken. Ook moeten daarbij zowel energie producerende landen als energie transporterende landen worden betrokken, teneinde tot een zo groot mogelijke energieafhankelijkheid te komen. Met betrekking tot het klimaatpakket meldde de heer Vondra dat de EU zich goed moet voorbereiden op de komende klimaatconferentie in Kopenhagen.

Met betrekking tot *Europa in de wereld* moet de EU haar verantwoordelijkheid nemen bij het stimuleren van wereldwijde vrede. De heer Vondra meldde dat het Oostelijk Partnerschap de belangrijkste prioriteit is voor het Tsjechisch voorzitterschap. Kerndoel daarvan is het waarborgen van de stabiliteit in de regio. Met betrekking tot het vredesproces in het Midden-Oosten meldde de heer Vondra dat dit moet worden gestimuleerd door de Verenigde Staten enerzijds en de EU anderzijds. De heer Vondra sloot af met een opsomming van geplande topontmoetingen.

Tijdens het debat onderstreepten een aantal delegaties de noodzaak van gecoördineerde actie van de EU en de lidstaten bij de aanpak van de economische en financiële crisis. Veel delegaties spraken zich uit tegen het treffen van protectionistische maatregelen. Ook werd gesuggereerd om de bestaande financiële instrumenten van de EU, zoals de Structuurfondsen, zodanig in te richten dat tegemoet kan worden gekomen aan specifieke behoeften in de lidstaten.

Met betrekking tot energie ondersteunden de meeste delegaties de stelling van de heer Vondra om een hoger niveau van energieafhankelijkheid na te streven door te onderscheiden tussen energieproductie en energietransport. Sommige delegaties maakten een verbinding tussen energiebeleid en klimaatbeleid en stelden voor om de mogelijkheden voor een groter gebruik van kernenergie te onderzoeken.

De heer Van der Linden meldde dat een morele/culturele crisis ten grondslag ligt aan de financiële crisis. Hij stelde dat (opheffen van) armoede de belangrijkste uitdaging vormt voor de langere termijn. De heer Van der Linden meldde dat de EU deze uitdaging serieus moet oppakken. Ook wees de heer Van der Linden op de gevaren van protectionisme. Hij vroeg zich af of er voldoende bewustzijn in de lidstaten bestaat over het gegeven dat nationale oplossingen niet tot een duurzame oplossing van de economische crisis leiden en dat daar juist maatregelen in internationaal verband voor nodig zijn.

5. Oostelijk Partnerschap

Ook dit onderwerp werd ingeleid door de heer Vondra. Tevens werd een inleiding verzorgd door de heer Eneko Landaburu, Directeur-generaal van DG Externe Betrekkingen van de Europese Commissie.

De heer Vondra meldde nogmaals dat het Oostelijk Partnerschap (hierna: OP) de belangrijkste prioriteit is voor het Tsjechisch voorzitterschap. De officiële start van het OP zal op 7 mei a.s. in Praag plaatsvinden. Dan is er een eerste OP-Top, waaraan de 27 EU-lidstaten deelnemen, evenals de zes OP-landen: Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Georgië, Moldavië en Oekraïne. Het OP moet in het licht gezien worden van twee recente crises in de OP-regio: het conflict tussen Rusland en Georgië in augustus 2008 en het gasconflict tussen Rusland en Oekraïne in januari 2009. De heer Vondra benadrukte dat het OP een instrument moet zijn dat de EU in staat stelt om meer actie te ondernemen als crisismanager door een ruimte te

creëren van stabiliteit, beter bestuur en economische groei aan haar oostelijke grenzen.

De heer Landaburu benadrukte dat een meerderheid van de EU oostelijke buurlanden een politieke keus heeft gemaakt voor de EU en dat het OP hierop een reactie is. Hij stelde daarnaast dat het OP een op zichzelf staand beleidsterrein is dat los staat van de mogelijke toetreding van deze landen tot de EU. Het OP moet gebaseerd zijn op wederzijdse verbondenheid aan de Rule of law, goed bestuur, respect voor mensenrechten en de beginselen van de markteconomie. Het OP moet leiden tot een nauwere relatie tussen de EU en de betrokken OP-landen; het omvat de totstandkoming van associatieovereenkomsten, het inrichten van vrijhandelszones met ieder OP-land, visaliberalisering, samenwerking ter verbetering van energiezekerheid en ondersteuning van economisch en sociaal beleid. De relatie met ieder land moet worden toegesneden op de specifieke situatie van dat land.

De heer Landaburu meldde dat € 350 miljoen uit de Gemeenschapsbegroting aan het OP zal worden toebedeeld, bovenop de al geplande middelen voor de OP-landen. Tot slot meldde de heer Landaburu dat een parlementaire dimensie aan het OP kan worden toegevoegd door een eigen parlementaire assemblee in te stellen.

In het hierop volgende debat bleek een meerderheid van de delegaties voorstander te zijn van het OP. De meeste delegaties waren van mening dat ook Rusland structureel moet worden betrokken bij het OP, bijvoorbeeld door concrete gezamenlijke projecten in te richten. Verder waren sommige delegaties van mening dat het OP ook elementen moet bevatten voor een eventuele toetreding van de OP-landen tot de EU. Daarnaast stelden sommige delegatie vraagtekens bij de hoogte van het aan het OP toegekende budget.

Het inkomende Zweedse voorzitterschap zal et OP verder oppakken.

De heer Waalkens meldde initiatieven die leiden tot verbetering en verdieping van de relaties met derde landen, bij voorbeeld op het terrein van energie en handel, toe te juichen. Het OP kan een toegevoegde waarde hebben op het werk in het kader van de Raad van Europa, met name voor wat betreft de expertise van de Raad van Europa op het terrein van de mensenrechten. De heer Waalkens meldde gereserveerd te staan tegenover het model van het OP; het moet passen binnen het algemene kader van het EU-nabuschapsbeleid. Daarbinnen is differentiatie naar individuele landen mogelijk. Het OP biedt geen uitzicht op lidmaatschap van de EU; ook kan de EU geen militaire bescherming bieden. De heer Waalkens meldde dat de betrokkenheid van Rusland bij het OP essentieel is.

In het kader van de uitbreiding van de EU meldde de heer Waalkens de uitspraken van Commissaris Rehn met betrekking tot een datum van toetreding van Kroatië en IJsland te betreuren. Uitgangspunt voor toetreding moet zijn of een kandidaat-lidstaat voldoet aan de daarvoor geldende criteria.

Hierna werd de vergadering gesloten.

De delegatie,
Van der Linden
Waalkens

De griffier van de delegatie,
Mittendorff